

VWO GESCHIEDENIS - CHRONOLOGIE HISTORISCHE CONTEXT

WAT VOORAF GING

2,5 miljoen v.c	Jagers verzamelaars
11000 v.c	Landbouw en landbouwsamenlevingen
3300 vc	Eerste stedelijke gemeenschappen
1000 vc	Jodendom en christendom
800 vc	Griekse wetenschap en politiek + klassieke vormentaal
500 vc	Groei romeinse rijk
50 vc	Grieks-Romeinse en Germaanse cultuur
476	Val west Romeinse Rijk
500 nc	Hofstelsel en Horigheid Verspreiding christendom
	Ontstaan en werking feodaal bestuur
622	Ontstaan en verspreiding islam
900	Heropleving handel en ontstaan steden Begin staatsvorming en centralisatie
1000	De strijd tussen paus en wereldlijke vorsten Expansie christelijke wereld
1054	Oosters Schisma
1100	Opkomst burgerij
1122	Concordaat van Worms: Einde Investituurstrijd
1300	Renaissance Heroriëntatie klassieke oudheid
1350	Begin Europese expansie
1500	Reformatie

1566 -1572	Opstand in de Nederlanden
1572 - 1588	Ontstaan Republiek
1588 - 1648	Gouden Eeuw
1568 -1648	Tachtigjarige oorlog
1609 -1621	12-jarig bestand
1515	Karel V krijgt groot deel Nederlanden in handen.
1517	Luther Spijkt stellingen op de deur
1521	Luther verschijnt voor de Rijksdag in Worms
1531	Instelling drie Collaterale Raden door Karel V
1543	Karel V alle Nederlanden in handen
1550	Instelling Bloedplakkaten
1555	Vrede van Augsburg Filips II erft Nederlanden
1566	Smeekschrift der edelen De Nederlandse Opstand/ Beeldenstorm
1567	Alva komt naar Nederlanden
1572	De watergeuzen verjagen Spanjaarden bij Den Briel; ontketenen opstand
1573	Alva verlaat de Nederlanden
1574	Ontzet van Leiden: dijken doorgestoken, via het water. Hutspot.
1576	Spaanse Furie Pacificatie van Gent
1578	Alteratie van Amsterdam: bestuur wordt calvinistisch
1579	Pacificatie valt uiteen: Unie van Utrecht en Unie van Atrecht
1581	Plakkaat van Verlagingen: Unie van Utrecht zweert Filips II af.
1584	Willem van Oranje vermoord
1585	Val van Antwerpen
1588	Spaanse Armada wordt verslagen: Republiek legt soevereiniteit in handen van de Staten
1596	Engeland en Frankrijk erkennen de soevereiniteit van de Republiek.
1602	VOC wordt opgericht
1609-1621	Twaalfjarig bestand
1619	Coen verplaatst bestuurscentrum van VOC naar Batavia Johan van Oldenbarnevelt wordt onthoofd
1639	Ontstaan van de Portugees-Israëlitische Gemeente in Amsterdam, wat leidt tot de bouw van de Portugese Synagoge
1648	Vrede van Munster: einde oorlog tussen Spanje Republiek erkend

1650	Absolutisme Verlicht denken
1740	Verlicht absolutisme
1776	Democratische revoluties
1789-1792	Eerste Franse Revolutie: Gematigde fase
1792-1795	Tweede Franse Revolutie: Radicale fase de Terreur olv Jacobijnen
1795-1799	Directoire olv Girondijnen
1799-1815	Napoleon aan de macht:
1815-1848	Restauratie
1789	Eerste Franse revolutie en Verklaring van de Rechten van de Mens Cahiers des Doléances State-Generaal komt bijeen
1791	Eerste Franse grondwet Wet Le Chapelier
1792	Tweede Franse Revolutie: Jakobijnen grijpen de macht Proces 'Burger Capet'
1794	Robespierre ter dood veroordeeld
1795	Girondijnen nemen macht over: start Directoire
1799	Napoleon maakt een einde aan het Directoire. Hij wordt alleenheerser
1804	Code Napoleon Napoleon kroont zichzelf tot keizer
1815	Congres van Wenen Val van Napoleon in Waterloo Restauratie oude machten
1822	Verdrag van Verona: over Restauratie oude macht
1830	Belgische opstand
1848	Revolutiejaar Frankfurter Parlement:

1861-1888	Wilhelm I koning van Pruisen
1871-1888	Keizer van het Duitse Keizerrijk
1888-1918	Keizer van het Duitse Keizerrijk en koning van Pruisen
1870 -1871	Frans-Duitse oorlog
1871 - 1918	Het Duitse Keizerrijk
1919 - 1933	Republiek van Weimar
1933 - 1945	Nazi Duitsland
1871	Duitse Keizerrijk wordt uitgeroepen in Versailles; eind Frans-Duitse oorlog
1884 - 1885	Conferentie van Berlijn: verdeling van Afrika onder leiding Bismarck
1888	Wilhelm II wordt keizer van Duitsland: Weltpolitik
1898	Vlootwet: Weltpolitik
1914 - 1918	Eerste Wereldoorlog
1914	Slag bij de Marne: einde Duitse militaire opmars
1917	Oktoberrevolutie Rusland: Communistische partij Lenin grijpt de macht.
1919	Weimarregering tekent verdrag van Versailles. Spartakus-opstand: Berlijn, communisten
1923	Economische crisis in Duitsland: hoge inflatie. Staatsgreep Hitler
1924	Dawesplan: Begin herstel Weimarrepubliek
1929	Beurskrach Amerika
1933	Rijksdagbrand: communisten worden beschuldigd. NSDAP wint verkiezingen, Hitler aan de macht. Instelling Rijkscultuurkamer Ingebruikname concentratiekamp Dachau
1935	Neurenbergerwetten
1938	Conferentie van München (over Tsjechoslowakije)
1939	Duitsland valt Polen binnen: WO2 begint
1941	Duitsland valt Sovjet-Unie binnen VS en Sovjet-Unie worden bondgenoten
1942	Wannseeconferentie: Endlösung.
1944	D-Day
1945	Capitulatie Nazi-Duitsland: einde WO2 en het derde rijk

1945 - 1991	Twee ideologische machtsblokken
1949 - 1975	Koude oorlog in Azië en Afrika
1955 - 1963	Kritieke momenten
1963 - 1991	Afnemende spanningen
1945	Conferentie van Potsdam Atoombom Hiroshima
1947	Trumandoctrine: indammen communisme Marshallplan: stimuleren Europese samenwerking en kapitalistische invloeden uitoefenen.
1948 - 1949	Blokkade van (west)Berlijn
1949	Volksrepubliek China wordt uitgeroepen door Mao Zedong Sovjet-unie beschikt over eigen atoombom Oprichting van NAVO
1950	Redevoering McCarthy over communisten in de VS
1950 - 1953	Korea-Oorlog
1953	Dood Stalin: Chroesjtjov wordt nieuwe leider.
1954	Slag bij Dien Bien Phu Akkoorden van Genève gesloten
1955	BDR wordt lid van de NAVO Warschaupact wordt opgericht als tegenhangen van NAVO. DDR wordt lid Warschaupact.
1956	Vreedzame co-existentie Hongaarse Opstand wordt door troepen van het Warschaupact neergeslagen. Als gevolg neerslag Bestorming van Felix Meritis in Amsterdam.
1961	Bouw Berlijnse Muur
1962-1963	Cubacrisis
1963	Chroesjtjov is bereid raketinstallatie af te breken. 'Ich bin ein Berliner' Toespraak van president Kennedy in Berlijn
1964	Tonkin-incident: gevolg VS troepen naar Vietnam en Vietnamoorlog VS raakt openlijk betrokken in Vietnamoorlog
1968	Praagse Lente: in korte hervormingsperiode Tsjechoslowakije
1968 - 1975	Vietnamoorlog
1972	Bezoek Nixon aan China Salt-I ondertekend: verminderen atoomwapens
1975	Eind Vietnamoorlog Onafhankelijkheid Angola Burgeroorlog in Angola tussen MPLA en FNLA
1980	Begin SDI-project VS
1981	Demonstratie tegen kernwapens in Amsterdam
1985	Gorbatjov wordt leider SU
1989	Val Berlijnse Muur
1990	DDR voegt zich bij BDR
1991	Val Communistisch Regime: einde Koude oorlog, Warschaupact opgeheven.

LEIDERS SOVJET-UNIE

1917-1924	Lenin
1928-1953	Stalin
1953-1964	Groestjov: vreedzame co-existentie
1964-1982	Brezjnev: Brezjnev-doctrine
1985-1991	Gorbatjov: glasnost en perestrojka

LEIDERS VERENIGDE-STATEN

1929-1933	Hoover
1933-1945	Roosevelt
1945-1953	Truman: tegen communisme, Trumandocrine, atoombommen, Marshallhulp
1953-1961	Eisenhower: dominotheorie
1961-1963	John F. Kennedy: wordt vermoord
1963-1979	Johnson
1969-1974	Nixon: bezoek China, driehoeksdiplomatie
1974-1977	Gerald Ford
1977-1981	Jimmy Carter
1981-1989	Ronald Reagan
1989-1993	Bush 1
1993-2001	Clinton
2001-1009	Bush 2
2009-2017	Obama